

[Horn.]

forslag. Men lad os her og udenfor tinget diskutere på et redeligt grundlag og erkende, at forældrenes interesser ikke er blevet tilsidesat. Vi herinde er jo forøvrigt også repræsentanter for forældrene og skal varetage deres synspunkter, når den endelige afgørelse skal træffes.

I denne sammenhæng vil jeg gerne gøre en bemærkning om den enighed, der er opnået mellem ministeren og lærerorganisationerne, som har udtalt deres klare tilslutning til forslaget. Fra vor side betragter vi det som givet, at vi her ligesom i de kulturelle love, vi senest har vedtaget — seminarieloven og loven om et pædagogisk forskningsinstitut o. s. v. — må søge at nå til enighed og få lærerorganisationernes tilslutning til det, vi gennemfører. Vi anser det for et meget, meget tvivlsomt gode at gennemføre en reform, som lærerorganisationerne ikke står bagved. Der er et gammelt ord, der siger, at ministerier forgår, men departementer består, og det synspunkt tror jeg i høj grad er gældende og vil være gældende i dette forhold.

Inden jeg går over til den endelige vurdering af lovforslagene, vil jeg fremhæve endnu et grundsynspunkt på disse forslag — et synspunkt, som vi lægger vægt på; måske kan det bidrage til at løfte debatten op over den surhed, man møder hist og her, når man diskuterer skolen. Vi vil, som jeg indledningsvis sagde, pege på det ønskelige i at søge en tilpasning af skolens målsætning til tiden, vi lever i, og helst også til tiden et godt stykke fremover. Jeg tænker her navnlig på den menneskelige side af sagen og kan henvise til de bemærkninger, den højtærede minister gjorde i sin fremsættelse i april måned, hvor han pegede på det ønskelige i, at vi bevægede os over mod det angelsaksiske synspunkt og bort fra det germanske, som præger den nuværende ordening. Kort udtrykt kan man vel sige, at de to synspunkter adskiller sig fra hinanden derved, at det germanske lægger hovedvægten på en systematisk dyrkelse af „eliten“ og lader „hoben“ skøtte sig bedst muligt, medens det angelsaksiske synspunkt, som vi møder i den engelske skole og i den øvrige nordiske skole, forud-

sætter, at de velbegavede nok skal hævde sig, og derfor kan man navnlig ofre kræfterne på at styrke de mere almindeligt begavede. Jeg har bemærket mig, at den nylig udnævnte professor i pædagogik, Grue-Sørensen, i et møde forleden i foreningen af skolekommissioner og skolenævn på Nyborg Strand har givet udtryk for det samme synspunkt: at de velbegavede altid vil være i stand til at finde frem til kundskabskilderne.

Der kunne formentlig foretages en matematisk beregning, som i størrelser angav, hvorledes de to systemer virker i forhold til hinanden ud fra en rent nationaløkonomisk betragtning. Jeg ved, at man i USA har foretaget forsøg med måling af produktionsværdien i forhold til den menneskelige kunnen. Jeg tror, vi står os ved ikke at begynde at spekulere altfor meget på sådanne petitesser og gøre brug af den højere matematiske videnskab, men at vi skifter spor af rent menneskelige grunde og nærmer os den angelsaksiske linie.

Jeg forstår, at de to andre forslag er udtryk for noget af det samme. I fortsættelse af denne stillingtagen, på et lidt højere plan, vil jeg endvidere stille det spørgsmål, om vor skoleordning er tilstrækkelig til, at den opvoksende slægt og den kommende kan tilpasses livet i det samfund, vi nu engang lever i indenfor landets grænser, og — det gælder måske i endnu højere grad for fremtidens unge — om de kan tilpasse sig det, der foregår udenfor landets grænser; endelig, om den nuværende ordening dækker de behov, som findes. Jeg tænker først og fremmest på evnen til samarbejde, som vi danske vel ejer i al almindelighed, men gerne ser fremmet, og som de førnævnte lande har tilstræbt at nå frem til med deres seneste skolereformer.

Store tanker fødes ofte under svære forhold, det kender vi med vore egne skolelove af 1814 og måske også delvis loven af 1903. Netop da det så allersortest ud under den anden verdenskrig, proklameredes den såkaldte Atlanterhavsdeklaration i august 1941; et af de mål, som dør blev stillet op, var en større respekt for mennesket. Det er en målsætning, vi må se at leve op til og derfor ikke glemme, at i skolen formes ungdommens karakter i